

latine	česky
Ius publicum id est quod ad statum rei romanae spectat, ius privatum ad utilitatem singulorum pertinet	Veřejné právo je to, které se týká všech (Římanů), soukromé právo se vztahuje ku prospěchu jednotlivců
Pacta sunt servanda	Úmluvy se musí dodržovat
Ignorantia iuris non praesumitur nec toleratur	Neznalost práva se nepředpokládá a ani se netrpí
Servus nullum caput habet	Otrok nemá právní subjektivitu
Fur semper est in mora	Zloděj je stále v prodlení (zloděje stále postihuje zvýšená odpovědnost, která obvyčejného dlužníka postihuje pouze v prodlení)
Genus perire non censetur	Soudí se, že druhově určené nezaniká
Ius est ars boni et aequi	Právo je umění dobrého a spravedlivého
Servitus in faciendo consistere nequit	Služebnost nemůže záležet v konání
Superficies solo cedit	Co je pevně spojeno s půdou, patří vlastníkovu půdy (Povrch ustupuje půdě)
Quot partus, tot gradus (generationes)	Kolik porodů, tolik stupňů (generací)
Omnis enim obligatio aut ex contractu aut ex delicto nascitur	Každá obligace vzniká buď ze smlouvy nebo z deliktu
Obligatio est iuris vinculum quo necessitate adstringimur alicuius solvendae rei secundum nostrae civitatis iura	Obligace je právní pouto, které nás svou nevyhnutelností nutí, abychom v souladu s právem našeho státu poskytli někomu nějaké plnění
Ne bis de eadem re	Ne dvakrát o téže věci
Per liberam personam nobis adquiri non potest	Není možné nabývat skrze soukromou osobu
Dare, facere, praestere	Dát, konat, poskytovat
Lex posterior derogat priori	Zákon pozdější ruší předchozí
Nemo ad alium plus iuris transferre potest, quam ipse habet	Nikdo nemůže na jiného převést více práva, než sám má
Mater semper certa est	Matka je vždy jistá
Fundus fundo servit	Pozemek slouží pozemku (Státek chrání státek)
Servitus praedio utilis esse debet	Služebnost má být pro pozemek užitečná
Servitus servitutis esse non potest	Služebnost k služebnosti není možná (Ke služebnosti jako nesamostatnému předmětu práva nelze zřídit další služebnost)
Agere, cavere, respondere	Žalovat, mít se na pozoru, dávat rady (dávat dobrá zdání)
Duae res in obligatione, una tantum in solutione	Dvě věci jsou zavázány, jen jedna se plní
Nemini res sua servit	Nikdo nemůže mít služebnost k vlastní věci
Nasciturus iam pro nato habetur	Ten, kdo se má narodit, považuje se za už narozeného
Qui tacet consentire videtur (ubi loqui potuit et debuit)	Kdo mlčí, když mohl mluvit a měl, zřejmě souhlasí
Casum sentit dominus	Za náhodnou škodu odpovídá vlastník
Periculum est emptoris	Nebezpečí postihuje kupce. Nebezpečí je na kupci
Semel heres semper heres	Jednou dědic, vždycky dědic
Solvere dicimus eum, qui fecit quod fecere promisit	Říkáme, že plnil ten, kdo udělal, co slíbil
Quod metus causa gestum erit, ratum non habebit	Co bude provedeno ze strachu, neschválím (neuznám za platné)
Honeste vivere, alterum non laedere, suum quique tribuere	Důstojně žít, druhému neškodit a každému dopřát, co jeho jest
Consensus facit nuptias	Manželství vzniká souhlasem
Ambulatoria est voluntas defuncti usque ad vitae supremum exitum	Vůle zůstavitele je proměnlivá až do posledního okamžiku života
Ius utendi, fruendi, disponendi et abutendi	Právo věc užívat, požívat, disponovat s ní a zničit ji
Qui bono (fuerit)	Komu ku prospěchu? (Komu to prospěje? Komu to bude dobré?)
Culpa lata dolo comparabitur	Hrubá nedbalost se rovná zlému úmyslu
Coactus voluit tamen voluit	Chtěl donucen, ale přece jen chtěl
Ius publicum privatorum pactis mutari non potest	Právo veřejné nelze měnit úmluvami osob soukromých
In dubio pro reo (iudicandum est)	V pochybnosti (je třeba rozhodnout) ku prospěchu obžalovaného
Iustitia est constans et perpetua voluntas ius suum cuique tribuendi	Spravedlnost je pevná a trvalá snaha poskytnout každému, co jeho je právem
Summum ius, summa iniuria	Vrchol práva, vrchol bezpráví
Scire leges non hoc est verba earum tenere, sed vim ac potestatem	Znát zákony neznamená držet se jejich slov, ale znát jejich moc (účinnost) a sílu
Impossibilia nulla est obligatio	K nemožnému závazek nevznikne
Volenti non fit iniuria	Tomu, kdo je svolný, se neděje bezpráví
Ei incumbit probatio qui dicit, non qui negat	Břemeno důkazů leží na tom, kdo něco tvrdí, ne na tom, kdo něco popírá
Aequitas sequitur legem	Spravedlnost následuje zákon (nemá-li zákon ustanovení, rozhoduje se podle spravedlnosti, podle obecného právníckého citění)
Allegans contraria non est audiendus	Kdo vypovídá rozporně, nemá být slyšen
Aequum et bonum est lex legum	Spravedlivý a dobrý je zákon zákonů
Fraus est celare fraudem	Zatajovat podvod je podvod
Furtum est contractatio rei fraudulosa lucri faciendi gratia vel ipsius rei vel etiam usus eius possessionisve	Krádež je podvodné zcizení věci s úmyslem obohatit se buď hodnotou věci samé nebo i jejím užíváním či držbou
Interest rei publicae, ne sua re quis male utatur	Stát má zájem na tom, aby lidé nezneužívali svůj majetek
Iudex aequitatem semper spectare debet	Soudce musí mít stále na zřeteli spravedlnost
Iura naturae sunt immutabilia	Práva přírody jsou nezměnitelná (Přirozená práva se nedají změnit)
Locare servitutem nemo potest	Nikdo nemůže pronajmout nebo propachtovat (pozemkovou) služebnost
Servitutibus civiliter utendum est	Služebnost se musí vykonávat slušně (tj. s ohledem na držitele služebné věci)
Voluntatis est suscipere mandatum, necessitatis consummare	Přijmout příkaz je otázkou vůle, splnit příkaz je nutností
Lata culpa est nimia negligentia, id est non intellegere quod omnes intellegunt	Hrubá nedbalost je přílišné nedbání, to jest nevědění toho, co vědí všichni
Nihil probat, qui nimium probat	Nic nedokazuje, kdo dokazuje příliš mnoho
Non decipitur, qui scit se decipi	Není podváděn, kdo ví, že ho podvádějí